

Letnik IV.

Št. 29.

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 12 K (ena številka 30 vin.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrtnih

21. marca 1918

Gospod, pri nas ostani, naš dan se nagiba.

Modrijan na podstrešju.

Dnevnik srečnega človeka. — Francoski spisal Emil Souvestre.

X. poglavje.

Domovina.

Oktober. — Noči so postale že mrzle in dolge, solnce me, za mojimi zastori, ne vzbudi več mnogo pred delavno uro in tudi če so mi oči odprte, me zadržuje pod odejo prijetna toplota postelje. Vsako jutro se vname dolgo trajajoč boj med zvestim izpolnjevanjem dolžnosti in lenobo; tja do

vstali. V tem visokem nadstropju sem bil skoro vedno sam, sam z oblaki in vrabci.

Koliko različnih obrazov sem že videl iti po dolgem hodniku ob naših podstrešnih stanovanjih? Koliko jih je za vedno izginilo, ki so bili za nekaj dni moji sodruzi? Nekaj se jih je porazgubilo v tej mešanici živih, ki vrvi dalje; drugi so na počivališču mrtvih, ki snivajo pod roko božje!

Knjižovez Peter je eden izmed zadnjih. Skrbel je le sam zase, ostal je brez družine, brez prijateljev; kakor je živel samotno, tako je tudi umrl. Njegove izgube ni nihče objokoval, ničesar ni na svetu izpremenila; na pokopališču se je le grob napolnil in v našem predmestju se je izpraznila sobica.

V njej stanuje moj sosed nekaj dni sem.

Pravzaprav pa ni moj novi sosed nič manj pridren mož, četudi prej vstaja, kot bi se zljubilo moji zasplosti; svoje uboštvo prenaša, kakor malokdo svojo srečo, veselo in zmerno.

Usoda ga je medtem grozovito preizkušala. Oče Chaufour je le še človeška razvalina. Na mestu roke — visi navzdol skupaj zvit rokav; leva noga je od strugarja in desno vlačil s težavo za seboj; a iznad teh razvalin se dviga mil in jasen obraz. — Ako vidiš žareti njegov pogled živahne delavnosti, ako slišiš njegov glas, katerega trdnost temelji takorekoč na dobrini, čutiš, da je ostala duša v tem napolrazdrtem truplu cela. »Le trdnjava je nekoliko poškodovana,« kakor pravi oče Chaufour, »toda posadka je zdrava.«

Gotovo je, da čimbolj se spominjam tega izvrstnega moža, tembolj si ponavljam

ono vrsto kletve, ki sem jo bruhal iz sebe, ko sem se prebudil.

Vendar, ali smo dolžni napram drugim izpolnjevati le zakone? Ali ne vežejo ljudi razen dejanskih ozirov še resni, čustveni oziri? Ali nismo dolžni, da pomagamo vsem onim, ki žive pod istim nebesom, kakor mi, ne samo s svojimi dejanji, temveč tudi s svojimi mislimi? Ali naj bi bila vsaka človeška usoda ladja, ki jo spremljajo naše želje, da bi bila deležna srečne vožnje? Ni dovolj, da si ljudje med seboj ne delajo škode, razentega se morajo podpirati, se morajo ljubiti! Pa-pežev blagoslov: urbi et orbi! naj bi bil večni klic vsakega srca. Preklinjati onega, ki ni zaslužil, tudi če storimo to mimo-grede v naši notranjšini, se pravi, prelomiti oni veliki zakon, ki je vpeljal tudi doli pobratenje duš in ki mu je Kristus dal sladko ime »ljubezen«.

Vest me je pekla radi tega, dočim sem se popolnoma oblekel, in rekel sem si, da ima oče Chaufour pravico za zadoščenje. Da bi pomiril zopet zlovoljno razburjenje, ki sem ga ravnokar še občutil, sem mu dolžen dati jasen dokaz svojega sočutja; slišim ga popevati v njegovi sobi; pri delu je; kot sosed običnem najprej njega.

Dobil sem očeta Chaufourja pri mizi, ki jo je razsvetljevala majhna, sajasta svetilka, v nezakurjeni sobi, dasi je bilo že mrzlo; izdeloval je grobe škatle iz kartona in godel v svojo brado narodno pesem. Ko sem odprl nekoliko vrata, je vzkliknil veselo presenečen.

»A! Vi ste, sosed! Pridite vendar bliže! Nisem mislil, da ste tako zgodnji in raditega sem nekoliko zadušil svojo kvinto; bal sem se, da bi Vas ne zbudil.«

Izvrsten mož! dočim sem se jaz nanj pridušal, se je on radi mene premagoval!

Misel na to me je ganila in pozdravil sem ga kot soseda z ono prisrčnostjo, ki mi je odprla njegovo srce.

»Pri moji veri! Izgledate kakor dober kristjan,« mi je rekel v vojaško prisrčnem tonu in mi stisnil pri tem roko; »ne morem ljudi, ki smatrajo hodnik za mejo in ravnajo s sosedi kot s kozaki. Če požiramo isti zrak in govorimo isti jezik, nismo za to ustvarjeni, da si obračamo hrbte! . . . Sedite tjakaj, sosed, ne da bi Vas silil k temu . . . Le stolček si preskrbite, ima samo tri noge; dobra volja mora nadomestiti četrto.«

»Mislím, da je to zaklad, ki ga tu ne manjka?« sem pripomnil.

»Dobra volja!« je ponovil Chaufour; »to je vse, kar mi je mati zapustila, in mislim, da ni noben sin dobil boljše dediščine. Tudi pri bateriji so me zvali »gospod Zadovoljen!«

»Ste li služili?«

Odkritje spominika našim junakom na pokopališču v Tridentu na Tirolskem.

ušes toplo zaviti ležim in čakam kakor Gascognec, dokler se jima ne bo posrečilo, združiti se.

Danes zjutraj pa me je zbudil blesk, ki je sijal prej ko navadno na moje vzglavje. Zaman sem se premetaval sedaj na to, sedaj na drugo plat, trdovratna svetloba me je zalezovala kakor zmagovit sovražnik. Končno sem se vzdignil, oropan vse potrpežljivosti in zalučil svojo nočno čepico na vznožje postelje . . .

Naj bo kakorkoli, vstal sem zelo slabe volje in se togotil na svojega novega soseda, kateremu pride na misel, da čuje, dočim bi jaz rad spal. Vsi smo taki; ne pojmujejo, da morejo drugi živeti po svoje. Vsakdo izmed nas je podoben staremu ptolomejskemu zemeljskemu sistemu in hoče, da se vse svetovje vrtili okoli njega.

Še pred štirimi tedni se nisem imel ničesar pritoževati čez one, ki mi jih je slučaj prinesel v bližino; večina so prihajali le spat in odhačali, bržko so bili

»Zid žalovanja« v Jeruzalemu. Judje opravljajo molitve, žalujoč na razvalinah svojega svetega mesta in templja po nekdanji slavi »izvoljenega ljudstva«.

»Za časa ljudovlade pri tretjem topničarskem polku in pozneje pri straži, med vso bojno vihro. Bil sem pri Jemapes in Waterloo, to se pravi, pri začetku in koncu naše slave!«

Osupel sem ga pogledal!

»Koliko let ste imeli pri Jemapes?« sem vprašal.

»No, tako približno petnajst let,« je rekel.

»In ste hoteli služiti tako mladi?«

»Pravzaprav nisem mislil na to. Delal sem takrat v tvornici za igrače, ne misleč, da bi lahko več zahtevala Francija od mene, kakor da izdelujem oblaste čaše in pernate žoge. A v Vincennes sem imel starega strica, ki sem ga semtertja obiskal. K sreči je bilo videti v onem času, kakor da bi se ljudje, ki ničesar nimajo, tudi ne mogli do ničesar povzpeti. Moj stric, ki je tako služil, da bi bil pod »drugim« imenovan za kneza, je bil tedaj odpuščen, kot navaden podporočnik. Toda, videti ga je bilo treba v njegovi uniformi, z Ludovikovim križem, z njegovo leseno nogo, belimi brki in lepim obrazom!... Mislili bi, da imamo pred seboj kip onih starih junakov, z napudranimi lasmi, ki so v Versailles!«

Vsakokrat mi je, ako sem ga obiskal, pripovedoval reči, ki sem si jih zapomnil. Nekega dne sem ga pa dobil zelo resnega.

»Jerome,« mi je rekel, »veš kaj, se godi na meji?«

»Ne, poročnik,« sem mu odgovoril.

»No dobro,« pravi dalje, »domovina je v nevarnosti!«

Nisem ga popolnoma razumel in vendar je napravilo to name vtis.

»Morda nisi nikdar na to mislil, kaj je domovina,« je pričel in mi položil roko na rame; »domovina je vse, kar te obdaja, ker te je vzgojilo in prehranilo, vse, kar si ljubil! Ravan, ki jo vidiš, hiše, drevesa, deklice, ki gredo med smehom mimo, to je domovina. Zakoni, ki te varujejo, kruh, ki je plačilo za tvoje delo, besede, ki jih

govoriš z drugimi, veselje in žalost, ki jo občutiš nad ljudmi in stvarmi, med katerimi živiš, to je domovina! Mala soba, v kateri si prej videl svojo mater, spomini, ki ti jih je zapustila, zemlja, v kateri počiva, to je domovina! Vidiš, vdihavaš jo vsepovsod! Predstavi si, moj sin, svoje pravice in dolžnosti, svoja nagnjenja in potrebe, svoje spomine in svojo hvaležnost, združi vse to pod enim imenom in to ime bo 'domovina'!«

Romantična slika z vrta Getzemani na Oljiski gori.

Trepetal sem od razburjenja, dočim so mi stale v očeh debele solze.

»Ah! razumem,« sem zaklical; »ona je družina v velikem, kos sveta je, na katerega je Bog priklenil naše telo in našo dušo.«

»Prav, Jerome,« je nadaljeval stari vojak; »kaj ne, ti tudi razumeš sedaj, za kaj ji moramo biti hvaležni?«

»Bogme!« sem odvrnil, »hvaležni ji moramo biti za vse, kar smo; to je stvar srca.«

»In poštenosti, otrok moj,« je dopolnil; »ud družine, ki ji ni naklonjen in je ne osrečuje, kolikor je v njegovi moči, dela proti dolžnostim in je slab sorodnik; so drug, ki ne bogati družbe z vsemi močmi, z vsem pogumom, vsemi dobrimi name-rami, jo vara za to, kar je njenega, in je nepošten človek; ravnotako dela proti časti in vesti in je slab državljani oni, ki ne bi nosil njenih bremen!«

»In kaj je treba storiti, poročnik, da postanem dober domoljub?«

»Storiti je treba za domovino to,« je rekel, »kar bi storil za očeta in mater.«

Za trenutek nisem ničesar odgovoril; srce se mi je širilo, kri mi je vrela v možganih. Vendar, ko sem se vračal po poti nazaj, so mi stale besede mojega strica takorekoč napisane pred očmi. Ponavljal sem: »Stori za domovino, kar bi

storil za očeta in mater... In domovina je v nevarnosti; tuji jo napadajo, dočim jaz stružim pletarčke!...«

Ta misel mi je skozi celo noč tako vrela v duhu, da sem se prihodnji dan vrnil v Vincennes, da bi naznanil poročniku, da sem postal vojak in da odidem na mejo. Vrli mož me je pritisnil na srce in ponosen sem odšel, kakor zvest sin naroda.

Tako, sosed, sem postal prostovoljec v ljudovladi, preden so mi zrastle modrostni zobje.«

Vse to mi je pripovedoval brez lepoticja in s premišljeno radovoljnostjo ljudi, ki ne smatrajo izpolnjevanja dolžnosti niti za zaslugo, niti za breme. Oče Chaufour je postal od tu naprej živahnejši. Očividno ga pri tej življenjski drami ni zanimala njegova vloga, temveč igra!

To pomanjkanje samoljubja me je ganilo. Zavlekel sem obisk in mu dokazoval svoje veliko zaupanje, da bi si zaslužil njegovega. Po preteku ene ure je poznal moj položaj in moje navade; bil sem zanj že star znanec.

Priznal sem mu celo svojo slabo voljo, ki mi jo je vzbudil, par trenutkov prej, svit njegove svetilke. Sprejel je moje zaupanje z ljubeznipolno radovoljnostjo plemenitih src, ki opazujejo vse od dobre strani. Ni mi pravil niti o pomanjkanju, ki ga sili k delu, niti o uboštvu starega vojaka, ki tvori tako izrazito nasprotje z mehkužnostjo mladega tajnika; udaril se je le ob čelo, si očitil svojo nepazljivost in mi obljubil, da bo obil vrata z odrezki svoje robe!

O ti velika in lepa duša, pri kateri se nič ne izpremeni v bridkost in ki je močna le v dobrohotnosti in zvestem izpolnjevanju dolžnosti.

15. oktobra. — Danes zjutraj sem opazoval majhen jeklorez, ki sem ga dal v okvir in ga postavil nad svojo delavno

Tip judovskega učenjaka iz Jeruzalema.

Damaščanska vrata v Jeruzalemu.

mizo; risba je, pri kateri se je Gavarin zresnil in naslikal invalida z novincem.

Ko sem dalj časa opazoval obe postavi, ki sta napravljali tako različen in živ vtis, se je v obeh vzbudilo življenje; videl sem ju premikati se, slišal med seboj

govoriti; podoba mi je postala resničen prizor.

Dosluzenec je oprl roko na rame mladega vojaka in korakal počasi naprej. Njegove za večno zaprte oči niso več opazile solnca, ki se je lesketalo skozi

Njujorški župan pozdravi poveljnika škotskih gorskih čet, ki pomagajo nabirati vojake v New-Yorku.

cvetoče kostanjevo drevje. Na mestu desne roke je visel prazen rokav, in stegno mu je počivalo na hrastovi nogi; njen topot po tlaku je povzročal, da so se mimoidoči ozirali.

Ob pogledu na to staro podrtijo izza bojev za domovino jih je večina majalo z glavo v potrtem sočutju in slišale so se tožbe ali kletve.

»Kaj takega prinaša slava!« je rekel debel trgovec in strahoma obrnil v stran oči.

Kako se ljudje »zlorablajo,« je pričel mladenič, ki je nesel pod pazduho modroslovno knjigo.

»Bojnik bi boljše napravil, ko bi nikdar ne bil zapustil svojega pluga,« je pristavil kmet s premetenim obrazom.

»Ubogi starec!« je zašepetala žena, skoro ganjena.

Invalid je slišal vse in gubančil čelo; misli namreč, da je postal njegov vodnik zamišljen! Osupnjen od tega, kar okrog njega govore, komaj odgovarja na starčeva vprašanja in njegov pogled, ki buli v prazni prostor, se zdi, da išče rešitve zagonetke.

Veteran je trenil s sivimi brki; nanekrat obstane in ustavi mladega vodnika z roko, ki mu je preostala.

»Vsi me pomilujejo,« je rekel, »ker ničesar ne razumejo; vendar če bi jim hotel odgovoriti! . . .«

»Kaj bi jim povedal, oče?« je vprašal mladi fant radovedno.

»Rekel bi najpoprej ženi, ki ob pogledu name tarna, naj prihrani svoje solze za drugo nesrečo; kajti vsaka moja rana spominja na napor, ki sem ga prestal za za-

stavo. Nihče ne more dvomiti nad mojo vdanostjo, vidna je; na sebi nosim dokaze svojega službovanja, ki so mi ga zapisali sovražniki z železom in svincom; ako me pomilujejo, ker sem storil svojo dolžnost, se pravi to priznavati, da bi bilo boljše, ko bi jo bil zanemaril.«

»In kaj bi odgovoril kmetu, oče?«

»Odvrnil bi mu, da je treba najprej zavarovati mejo, če hočemo v miru orati s plugom, in da je treba rok, ki mejo varujejo, dokler bodo še obstajali tujci, ki so pripravljene pograbiti našo žetev.«

»A mladi učenjak je tudi zmajeval z glavo, dočim je tožil nad tako zlorabo življenja.«

»Ker ne ve, česa nas morejo naučiti žrtve in trpljenje! Knjige, iz katerih se on uči, smo mi udeležili. Načela, ki se on zanje navdušuje, smo branili mi s smodnikom in bodalom.«

»In za ceno svojih udov in svoje krvi; meščan je rekel, ko je videl pohabljenno telo: »To prinaša slava!«

»Ne veruj mu tega, sinko moj; prava slava je kruh srca; ona hrani vdanost, potrpežljivost in pogum! Gospod vesoljstva jo je postavil kakor neko vez več med ljudmi. Ako hočemo, da nas sobratje opazujejo, ali se ne pravi to isto, kakor da jim izkazujemo svoje spoštovanje in

sočutje? Hrepenenje po občudovanju je le ena stran ljubezni. Ne, ne, prava slava ni nikdar predrago plačana! Nad čemer se moramo pritoževati, otrok, niso nedo-

statnosti, ki pričajo o velikodušnih žrtvah, marveč so rane, ki smo si jih prizadjali z grehom in nespametjo! Ah! ko bi le mogel glasno govoriti onim, ki me mimogrede sočutno pogledujejo, tedaj bi zaklical mladeniču, kateremu so nerednosti predčasno ogradile obraz: — Kaj si delal s svojimi očmi? In lenuhu, ki vleče za seboj le s težavo svoje brezmočno telo: — Kaj si delal s svojimi nogami? Starcu, ki ga je kaznovala putika radi njegove nezmerčnosti: — Kaj si delal s svojimi rokami? — Vsem: — Kaj ste delali z dnevi, ki vam jih je Bog dal, z zmožnostmi, ki bi jih morali porabiti svojim bratom v dobrobit. Ako ne morete odgovoriti, tedaj ne pomilujte več starega vojaka, ki se je dal pohabiti za domovino; kajti on more vsaj svoje brazgotine pokazati, ne da bi moral zardeti.

(Konec prih.)

Kratka povest o antikristu.

Ruski spisal Vladimir Sergejevič Solovjev. — Prevel Franc Poljanec.

Dvajseto stoletje po Kristusovem rojstvu je bila doba poslednjih velikih vojsk, notranjih nemirov in prevratov. Največja vnanjih vojsk je imela svoj oddaljeni vzrok v umstvenem gibanju panmongolizma, ki je vzniknilo še koncem 19. stoletja na Japonskem. Posnemalni Japonci, ki so s čudovito hitrostjo in uspešnostjo prevzeli tvarne oblike evropske kulture, so si prisvojili tudi nekaj evropskih idej nižjega reda. Ko so spoznali iz časnikov in zgodovinskih učnih knjig o panhelezmu, pangermanizmu, panslavizmu, panislamizmu, ki živi na zahodu, so proglasili veliko idejo panmongolizma, t. j. strnitev vseh narodov vzhodne Azije v enoto, pod lastnim načelstvom, z namenom odločne borbe proti tujcem, t. j. Evropejcem.

Prav jim je prišlo to, da je bila Evropa zaposlena v zadnji odločilni borbi z muslimanskim svetom začetkom dvajsetega veka, pa so začeli udeleževati veliki na-

¹ Turškim, mohamedanskim.

Angleški tank pred prodiranjem čez jarek. Vojaki se zračijo pred jekleno trdnjavo-tankom, preden odrinejo z njim v sovražni ogenj.

črt — sprva z zavzetjem Koreje, nato tudi Pekinga, kjer so s pomočjo napredne kitajske stranke vrgli staro mandžursko vladarsko rodovino in na njeno mesto posadili japonsko. S tem so se tudi kitajski konservativci¹ hitro sprijaznili. Razumeli so, da je boljše od dveh nesreč manjšo izbrati, in se zavedli, da vrana vrani oči ne izkljuje.

Državna samostojnost stare Kitajske vendar ni imela sil, da bi se vzdržala, in ni bilo drugega izhoda, kakor da se podvržejo ali Evropejcem ali Japoncem. Toda jasno je bilo, da se gospostvo Japoncev, uničujoč zunanje oblike kitajske državnosti, ki so se izkazale kot očitno brezkoristne, ni dotikalo notranjih počet narodnega življenja, dočim je nadvladje evropskih držav, ki so zaradi politike podpirale krščanske misijonarje, grozilo najglobljim duševnim podlagam Kitajske.

Prejšnje narodnostno sovraštvo Kitajcev zoper Japonce je zrastle tedaj, ko niti ti, niti oni niso poznali Evropejcev; pred njih očmi se je to nasprotstvo dveh sorodnih narodov javljalo v notranjih nemirih, pa je zgubljalo zmisel. Evropejci so bili popolni tujci, samo sovražniki, in njih zmagaja se ni mogla z ničemer laskati plemenskemu samoljubju, dočim so Kitajci v rokah Japonske videli sladko vabo panmongolizma, ki je hkrati v njih očeh upravičevala žalostno neizbežnost zunanje evropeizacije.

»Pomnite, vi trmasti prijatelji,« so trdili Japonci, »da ne sprejemamo od zahodnih psov njih orožja iz posebne naklonjenosti do njih, ampak zato, da bi jih z istim orožjem bili. Če se vi z nami združite in sprejmete naše praktično vodstvo, ne bomo belih zlodejev le hitro izgnali iz naše Azije, ampak bomo tudi njih lastne dežele podjarmili in bomo osnovali resnično osrednje kraljestvo nad vso zemljo. Vi imate prav s svojim narodnim ponosom in s svojim preziranjem Evropejcev, toda vi zastoj gojite ta čustva samo z domišljevanjem, pa ne z razumno delavnostjo. Pa ni le to, pogledajte sami, kaj vam je dala vaša politika samozavesti in nezaupanja do nas — vaših naravnih prijateljev in zaščitnikov: Rusija in Anglija, Nemčija in Francija malo da vas niso brez ostanka medse razdelile

¹ Stranka, ki se drži starih uredob in navad.

in vse vaše tigrsko rjojenje je pokazalo samo slabotni konček kačjega repa.«

Razsodnim Kitajcem se je to zdelo resnično in japonska dinastija¹ se je trajno utrdila.

Prva njena naloga je bila, to se ve, ustvaritev mogočne armade in mornarice. Večji del japonskih bojnih sil je bil preveden na Kitajsko, kjer je sestavljal kadre

Francoze iz Tonkinga in Siam, Angleže pa iz Birme in vtelesiti Osrednjemu Cesarstvu vso Indo-Kino.

Njegov naslednik, po materi Kitajec, ki je združeval v sebi kitajsko zvitost in prožnost z japonsko energijo, gibčnostjo in podjetnostjo, je mobiliziral v kitajskem Turkestanu štirimilijonsko armado, in v času, ko je Tsun-li-jamin zaupno sporočil

Cesar Karel in načelnik generalnega štaba pl. Arz pri delu v dvornem vlaku.

nove ogromne armade. Japonski častniki, ki so znali kitajski, so delovali kot instruktorji mnogo uspešneje nego odstranjeni Evropejci, in med neštevilnim prebivalstvom Kitajske, Mandžurije, Mongolske in Tibeta se je našlo dovolj primernega vojnega materiala.

Že prvi bogdihan² iz japonske dinastije je mogel napraviti uspešen poizkus orožja obnovljenega cesarstva in iztisniti

¹ Vladarska rodovina.

² Vladar.

ruskemu poslaniku, da je ta vojska določena za zavzetje Indije — udere bogdihan v našo¹ srednjo Azijo, in ko je tam vznemiril vse prebivalstvo, se je hitro dvignil čez Ural² in preplaval s svojimi četami vso vzhodno in srednjo Rusijo, med tem pa so v naglici mobilizirani deli ruskih čet hiteli iz Poljske in Litve, Kijeva in Volinije, Petrograda in Finske. Vsled pomanjkanja pripravljalnega vojnega načrta in vsled ogromne številne sovražnikove premoči je ruskim vojem njih vojaška čast samo to dovoljevala, da so s častjo padali. Hitrost napada ni dopuščala časa za potrebno koncentracijo in zbori so se uničevali drug za drugim v brezupnih bojih.

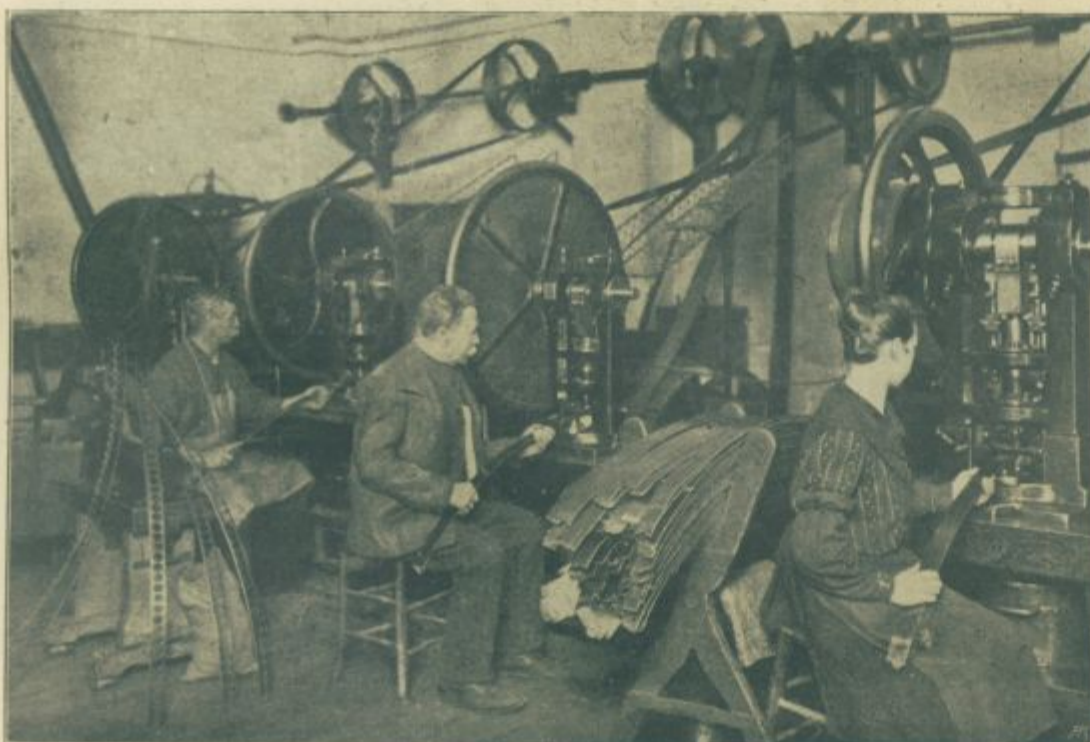
Pa tudi za Mongolce ni bila stvar poceni, toda oni so svoje izgube izlahka izpopolnjevali, ker so se polastili vseh azijskih železnic, dočim je dvestotisočera ruska armada, davno zbrana na mejah Mandžurije, brezuspešno poizkušala vpasti v dobro zavarovano Kitajsko. Bogdihan je ostavil del svojih sil v Rusiji, da bi zaščitil tvoritev novih krdel, pa tudi da bi preganjal strankarske oddelke, ki so se bili razmnožili, in je s tremi armadami prekoračil nemško mejo.

Tu se jim je posrečilo, da so se pripravili, in ena izmed mongolskih armad je bila popolnoma uničena. Toda v istem času je prišla v Franciji na vrh revanšna stranka³ in takoj se je pokazalo Nemcem za hrbotom milijon sovražnih bajonetov. Ker je nemška armada prišla med kladivo in nakovalo, je bila prisiljena sprejeti častne pogoje razorožitve, ki jih je bogdihan ponudil.

¹ Rasko; pisatelj je Rus.

² Mejno gorovje med Evropo in Azijo.

³ Stranka, ki hoče Nemcem povrniti poraze iz leta 1870.

Izdelavanje Karlovega četnega križca: Izsekavanje križcev.

Vriskajoči Francozi, brateč se z rumenokožci, se razlivajo po Nemčiji in hitro izgubljajo vsakršen zmisel za vojno disciplino. Bogdihan pa zapove svojim vojem, naj pobijejo zelo nepotrebne zaveznike, kar so izpolnjevali s kitajsko natančnostjo.

V Parizu se porodi vstaja delavcev sans patrie¹ in stolica zahodne kulture radostno odpira vrata vladarju Vzhoda. Zadostivši svoji radovednosti se bogdihan odpravlja proti primorski Boulogni, kjer so se pod zaščito mornarice, ki je prišla iz Tihega oceana, pripravljale transportne ladje, da bi prepepljale njegove čete v Veliko Britanijo². Toda on potrebuje denarja in Angleži se odkupijo z milijardo funtov³.

Po preteku leta priznajo vse evropske države svojo vazalsko odvisnost od bogdihana, on pa pusti v Evropi zadostno okupacijsko vojsko in se vrne na Vzhod ter se loti pomorskih pohodov proti Ameriki in Avstraliji.

Pol stoletja tlači novi mongolski jarem Evropo. Po notranji plati je ta doba znamenita po tem, da so se evropske in vzhodne ideje povsod pomešale in globoko vzajemno druga v drugo pronicale, da se je en grand⁴ obnovil starodavni aleksandrijski sinkretizem⁵; na polju praktičnega

¹ Brezdomovincev. — ² Anglija.

³ En funt šterlingov je bil pred vojno približno 24 kron, milijarda funtov torej 24 milijard kron.

⁴ Na debelo, v velikem obsegu.

⁵ Izenačba idej z oslavitvijo njih nasprotstev.

življenja se trije pojavi kažejo kot najbolj karakteristični: široki naval kitajskih in japonskih delavcev v Evropo in vsled tega silna poostritev socialno ekonomskega vprašanja; s strani vladajočih slojev pa dolga vrsta paliativnih poizkusov¹ rešitve tega vprašanja in napete mednarodne de-

osvojevalca, hiti iz Kitajske na Rusko, toda tu je vseevropska armada njegove neštevilne vojske popolnoma uničila. Njih razkropljeni ostanki so se vračali v globino Azije in Evropa je postala svobodna.

(Dalje.)

Po svetu.

Kruh iz Ukrajine.

V Ukrajino prodirajo naše in nemške čete in sicer — kakor poročajo nemški viri — na povabilo ukrajinskih oblastev. Nemci bolj severno proti Kijevu, naši južno proti Odesi. Ukrajinci — pravijo — da so jih poklicali zato, da pomagajo deželo urediti, mi smo se pa nadejali, da dobimo iz Ukrajine žita, ki ga je menda tam v izobilju. Ker — kakor poročajo listi — že gredo v to obljubljeno deželo ogrski polki in židje, moramo po vseh dosedanjih izkušnjah z vsem prepričanjem trditi, da bomo na Ogrskem še lažje »vzdržali«, kot smo doslej; za nas Avstrijce bodo pa Ogrji gotovo z enako preizkušeno ljubeznijo skrbeli, da se ne bomo preobjedli in zaradi preobile hrane bolehal. Kako trdno se urad za prehrano nadeja obilnega dovoza iz Ukrajine, nam kaže n. pr. ljubljanska aprovizacija, ki pravi, da bo prihodnjič delila moko, kadar jo bo — imela.

Kdaj se bo to zgodilo, nam je povedal gospod Paul, predsednik prehranjevalnega urada, ki je dejal te dni, da se sedanje stanje ne bo izboljšalo — pred novo žetvijo.

Razno.

Novotarije in stari Turki. V prvi polovici preteklega stoletja je uvajal mogočni Mehmed Ali mnogo evropskih šeg med Turki. Turki starini so se razburjali nad pregrešnimi novimi navadami, bili so hudi spori med obema strankama. Med svoje so prištevali

Janez Cuznar
iz Rateč (Gorenjsko), padel dne 15. decembra 1916 na tirolsko-italijanski meji.
Nvmp.!

Andrej Hlebanja
težko ranjen 1. oktobra 1917 na južnem Tirolskem, umrl v Budimpešti 2. jan. 1918.
Nvmp.!

Ivan Porenta
iz Brega (Šmartin pri Kranju), padel 1. febr. 1917 na laškem bojišču, zadet od granate.
Nvmp.!

javnosti tajnih društvenih organizacij, ki so tvorile obširno vseevropsko zaroto z namenom, da se Mongolci izženo in se obnovi evropska neodvisnost.

Ta velikanska zarota, pri kateri so bile udeležene tudi krajevne narodnostne vlade, kolikor je bilo to mogoče zaradi kontrole bogdihanskih namestnikov, je bila mojstrski pripravljena in se je na sijajen način posrečila. Ob določenem času se je začelo klanje mongolskih vojakov, morija in izganjanje azijskih delavcev. Po vseh krajih se odkrivajo tajni kadri evropskih vojsk, po že zdavnaj sestavljenem najpodrobnejšem načrtu se izvede splošna mobilizacija. Novi bogdihan, vnuk velikega

¹ Poizkusov, ki naj bi zabranili nevaren razvoj.

Za italijansko fronto. 1. Za Kolovratom na cesti proti Livku. Italijanske barake in avtomobili. — 2. Kaverna 317 ženijske čete na cesti za Kolovratom proti Livku. Spredaj na desni mrtev italijanski nadporočnik, odet s plaščem. — 3. Nagovor italijanskega vojaškega škofa na vojaštvo na Kobariškem. — 4. Nagovor na italijansko vojaštvo med službo božjo. — 4. Vožnja po zraku k službi božji 1500 metrov visoko. — 6. Oddelek italijanske vojne bolnišnice v dolini Kamencih pri Volčah.

starini tudi Kapudan-pašo (admirala). Hasan-beg je bil hud starina, vedno je proklinjal propast Turčije. Nekoč je slišal v kavarni, da bo sprejel Mehmed Ali Kapudan-pašo. V nadi, da se mu odpočijejo še enkrat oči na častitljivi postavi pravovernega Turka, je počenil v Mehmedovi sprejemnici v Aleksandriji in čakal. Tačas je motril izpod čela punčke,

»Si videl kdaj, da žene moder mož svoje misli ob belem dnevu po cesti kakor črednik svojo čredo? Pojdi z menoj — v moji hiši dobiš še preprogo za molitev.«

Starina sta hitela iz palače, pred njo pa sta dobila ljubljenca Mehmed Alija, najhujšega novotarja, Osman ago, ki se je vračal ravno v svoje letovišče pred mestom. Osman

slonovem ušesu. S tvojo pomočjo hodim hitreje, kakor če bi mi bil dal Alah četvero nog . . .«

Osman aga je prekinil smehljaje starina: »Pustimo turške poklone. Dajte, pustita konja in stopita v moj voz. Pokažem vam svoje angleške stole, svoj francoski porcelan in svoje namizje iz Birminghama.«

»Allah Kenim!« sta zdihnili starina. »Bog te je dal, aga, saj vendar ne boš posnemal neumnega sedenja džaur in jahudov in ne boš opustil načina, ki je bil navada našega preroka — blagoslovi ga Bog!«

Na noben način nista hotela v evropski voz. Osman aga je zajahal tudi konja, da ne žali gostov.

»Bili so kmalu v Osmanovem letovišču. Stopili so v sobo, ki je bila opremljena kakor sprejemnice v londonski Kraljevi ulici. Osman je ponudil obiskovalcema stola in je začel hvaliti lepoto pokrajine, ki se je videla skozi velike, svetle šipe. Nekaj časa sta poslušala starina potrpežljivo in sta se trudila, da sedita mirno na nezložnih stoli; kmalu pa sta skočila pokoncu in se ogorčila:

»Mašalah! Kaj morava poslušati! Občuduješ res tako tisto grmičje palm? Kaj nisi še vedel, da ni palma kumara?«

Osman se je nasmehnil. Mogoče, da se tudi njemu ni zdelo tisto grmičje kaj posebnega, toda tedaj je bilo v navadi, občudovati naravo. Gebelinski duhan in par findžalov kave so približali nasprotni stranki. Ob navadnem času so prinesli sluge večerjo. Gosta sta se vsedla po turško in se nista hotela poslužiti hudičeve iznajdbe — srebrnih žlic.

Po kosilu so prinesli sluge penjevca in klareta. Starina sta se branila, da ne bosta pila od vinske trte »materje pogube«. Osman, ki je vedel, da čakata le, kako bi dobila kak izgovor, je zatrjeval, da nista ti pijači vino. Rekel je:

»Vino, to je neka tekočina, ki jo napravljajo na Portugalskem; v vino vmešavajo svinjsko mleko, to pa, kar vidita pred seboj,

Razstreljena cerkev v zasedenem kraju S. Dona di Piave.

ki so ga preganjale in dražile tudi na ulicah — evropsko polizane in tesno oblečene novotarice. Še v sprejemnici vice-kralja mu žalijo pogled . . .

Mehmed Ali je govoril sredi dvorane z drobnim človekom, oblečenim v moder frak, bel životnik in bele hlače. V roki je držal modro kapo s srebrnimi krepincami, priljubljeno pokrivalo Frankov v Aleksandriji. Pravoverni Hasan-beg je streljal z očmi na to pokveko in škrtal z zobmi. Dolgo je čakal, da bi se mu pokazala častivredna postava pravega Turka s turbanom, velikim kakor minaretova gláva, z glavo, dolgo kakor kometov rep, in s hlačniki, širokimi na tri metre. Pa je ni bilo. Nekaj turških častnikov je bilo pač v Hasanovi bližini, ali ti so mu bili do duše zoprni v svoji očitni skrbi, da posnamejo po obleki in obnašanju Franke. Pogibel nanje!

V kotu je stal starikav Turčina in je gledal belo na to tesno oblečeno in zapeto gospodo. Tega je poprašal Hasan:

»Povej mi, aga, kdo je oni oče pogube, s kojim se ponižuje namestnik našega kalifa?«

Tiho in strastno mu je odgovoril aga: »Pri prerokovi duši! Mar prideš iz jame sedem dolgospečih? Kdor pluje v solnce, zamaze svojo lastno brado. Navadi se krotiti svoj zlobni jezik: oni, ki govori z Mehmedom, je Halik, kapudan sultanove nepremagljive morske sile.«

»Kaj?! . . .« se je začudil Hasan. »Sem jaz kakor pes nevernik, da mi praviš, da je oni polnagi džaur kapudan sultanov?«

»Starost in modrost bi morali jezdit na enem konju, pravi pregovor. Ti si pa star, prijatelj; ali tvoj jezik nimá še modrosti.«

»Gotovo sanjam,« si je mel Hasan oči. »Menil sem pač, da je prepustil sultan Mehmed Aliju skrb, da napravlja iz pravovernih pavijane ali še kaj, kar ni podobno človeku, z gladko brado in v ozke vreče stisnjenimi kračami —«

je mislil, da je Hasan-beg prijatelj njemu znanega age, in povabil je oba s seboj. Povabilo je prišlo starinama jako neprilичno, ni pa kazalo odkloniti. Hasan se je priklonil in zahvaljeval:

Jutranje umivanje na bregu Soče.

»Pri moji glavil! Moja hiša je v svitu srečne zvezde. Osman aga, varuh džaur — Nazarejev sem hotel reči — dopolni mero moje sreče. Sem kakor mravlja, ki potuje v

je samo sadni sok. Kdo je še kdaj slišal, da bi bil greh, uživati sadje? Naš sveti prerok ga je tudi užival, kaj se bomo branili mi, ki ga nikakor ne moremo doseči v svetosti tega,

kar je bilo njemu prav? — Jaz sem videl, kako se prideluje penjevec. Grozdje namečejo na kup, da pride zrak do njega, ki ga izčisti, potem iztisnejo sok in napolnijo z njim steklenice. Kje je kaj grešnega na tem?

In je še nekaj, radi česar bi morali uživati Turki to pijačo. Ona je vzrok, da so Franki toliko modrejši od nas v izumevanju strojev in v drugih umetnostih. Nobeden njih

dveh popoldne sem ga začel piti, ob polšestih na večer je prišel zdravnik in vesel konstatiral, da je vročina minila in da se je vnetje zelo omečilo, da brčkone le ne bo treba operacije. — Hvala Bogu! — res je ni bilo treba.

Jeseni sem se, ne da bi mislil na zdravnikovo prepoved, naj ne jem luščinastih sadežev, z veliko slastjo lotil svežega kostanja.

Ta jed mi je pa s prehlajenjem vred zopet povzročila vnetje slepiča. Takoj sem se mu z robidovim čajem po robu postavil in ga tudi ugnal.

Robida (Brombeerstrauch) — ponekod ji pravijo kopina ali črne maline — raste rada po grobljah, ob gozdnih potih; sad ima zelo temno vij-njevkast, listi ostanejo vsaj deloma tudi čez zimo sveži. Vojna uprava je listje nabirala kot nadomestilo čaja za naše vojake. — Za čaj proti vnetju slepiča je vseeno, ali je listje sveže ali suho. Kedar je vnetje prav hudo in sila velika, se čaj lahko začne piti že, ko se je kuhal tri četrti ure.

Seveda pojdi, kakor hitro je zdravnik konstatiral vnetje slepiča, v posteljo, se gorko odeni in si devaj obkladke, namočene v zmesi 50% špirta in 50% vode; ko bolečina poneha, pa navdaj kolikor moč gorke obkladke, da ostanki vnetja hitreje izginejo. Za hrano se priporoča mleko, juha, kasneje mlečni zdrob, mehko kuhana jajca, riž, nato pečeno, sesekljano belo meso z vkuhanim sadjem.

Pesek namesto mila. — Rečni pesek je za umivanje kože dosti boljši kakor vsako milo. Najbolje je, da imaš vedno malo peska v vodi.

Umiješ se in odliješ vodo, pa naliješ drugo. Po pesku oživi koža, postane čista in zdrava. Za mastne roke in posodo primešaj pesku malo sode ali moke divjega kostanja.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Pozor! P. n. naročnikom, ki dolgujejo naročnino za „Ilustrirani Glasnik“ za leto 1917, bomo list ustavili, ako zaostanka do konca marca ne poravnajo, dolgujoči znesek pa izterjali.

Naše slike.

Kršćanstvo ne pozna sovraštva, zato se je — po misli sv. Očeta — cel krščanski svet razveselil, ko so prišli najsvetejši kraji na svetu zopet v krščanske roke: turški polumeseč je nad Jeruzalemom zašel in nad njim se rumeni zarja križa. — Krščanski zavodi v zvezni turški državi in zato tudi v Jeruzalemu so začetkom vojne med Turčijo in entento po večini zaprti, vsaj kar so jih vodili redovniki iz sovražnih držav Italije in zlasti Francije, ki je doma vse redovnike oropala in pregnala, v Turčiji jih pa podpirala — zaradi politike seveda. — O oljках na getzemanskem vrtu trdi staro sporočilo, da nekatere koreninijo še v Kristusovem času.

Zmes.

Ne od opic, ampak od svinj. V neki gostilni se je skušal neki krojaški pomočnik s tem ponašati, da je govoril o darvinizmu in zastopal mnenje, da človek izhaja od opice.

Med družbo je bil navzoč tudi njegov bivši mojster, pošten možakar, ki je pomočnika dobro poznal z njegovim zanikarnim življenjem vred. Pa mu je dejal:

»Če gledam življenje marsikaterih ljudi, rad priznavam, da izhajajo od živali; toda zdi se mi, da bolj izhajajo od svinj, nego od opic, ker žive kot svinje. Zato svoj rodovnik tudi tako radi izvajajo od živali.«

Splošen smeh — opičji prijatelj jo je pa hitro odkuril.

Najlepša večerna molitev. Prestolonaslednik Franc Ferdipand in njegova plemenita žena Sofija, katerih umor v Sarajevu l. 1914. nam je še vsem v živem spominu, sta Veliko noč l. 1914. praznovala v cesarskem gradu Miramar pri Trstu. Nekega večera je izpovednik rekel prestolonasledniku:

»Cesarska Visokost, našel sem posebno lepo večerno molitev.«

»No, kakšna je?« je prestolonaslednik vprašal.

»Tri točke ima,« odvrne duhovnik: »1. da obudimo prav iskreno kesanje nad grehi in pogrški celega življenja, 2. da zaradi Boga vsem svojim sovražnikom velikodušno odpustimo, in 3. da se popolnoma vdamo v božjo previdnost, rekoč: »Gospod, pripravljen sem, da umrem kadar hočeš, kjer hočeš in kakor hočeš.«

Žena prestolonaslednikova je takoj izvlekla svoj zapisnik in si je zapisala te tri točke in odslej so bile v nadvojvodovi družini vsak večer pri večerni molitvi na vrsti.

Najdražje pa najrajši plačujejo ljudje za svoje — neumnosti.

Kadar prideš med norce, ti je treba največ previdnosti.

»In je šel vun in se je bridko razjokal.«

ne izume ničesar, dokler ne spije par kupic tega soka. — Ti dokazi so bili tako močni, da so se modri možje ob moči sadnega soka kar pobratili med seboj.

Domače stvari.

Vnetje slepiča. Znamenit zdravnik, ki je takrat, ko sem se z njim seznanil, zdravil bolnike najvišjih slojev, med njimi rajnika papeža Pija X., predsednika mehikanske republike, člane naše vladarske rodbine — pa tudi največje siromake, mi je o zdravljenju vnetega slepiča sledeče povedal. — Zdravil je — pravi — že veliko slučajev te bolezni, toda še nikoli ni bilo treba operacije. Vselej je vnetje odpravil s sledečim domačim sredstvom, ki je vsakomur na razpolago: Vzemi dobro pest robidovega listja in ga deni v poldrug liter vode; ta čaj poldruge uro kuhaj in potem ga popij v malih porcijah, kakor n. pr. drži čašica za črno kavo — v osmih do desetih urah — in vsa vročina izgine in otok se omeči. — Nasmehnil sem se mu takrat, prvič, ker se mi je sredstvo le predomače zdelo, drugič, ker nisem prav nič mislil, da bi to sredstvo kedaj potreboval.

Toda prišla je vojna in vojni kruh z vojno kuhinjo; začutil sem hude bolečine v trebušni votlini; zdravnik je konstatiral: vnetje slepiča, jutri dopoldne bo operacija. — Vsakdo gre nerad pod nož, pa se spomnim robidovega čaja in ga dam po navodilu kuhati. Ob pol

Ko ne gori.

— Poglejte, gospod stražnik, nekdo je nocoj svetilko potrl.

— Capin vražji; ali čudno je, da jo je videl.

Framydol je sredstvo, ki pomilja rast las tako, da rdeči, svetli in osiveli lasje ter brada dobijo trajno temno barvo. — 1 steklenica s poštnino K 2.70.

Rydgol je rožna voda, ki naredi blede lica nežno rdeča. Učinkuje čudovito. — 1 steklenica s poštn. K 2.45 (povzetje 33 vin. več.)

Naroc. se pri:
IVAN GRLOICH, drogerija pri angeli, BRNO
št. 365, Moravsko.